

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه قرآن و حدیث

دستورالعمل اجرایی
مصوب معاونت آموزشی و پژوهشی
برای تدوین پایان نامه کارشناسی ارشد

۱۴۰۳

فهرست مطالب

مقدمه	۱
۱. تعاریف	۱
۲. طول مدت تدوین پایان نامه	۲
۳. انتخاب اساتید پایان نامه	۲
۴. پیشنهاد پژوهش ایرانداک	۳
۵. تصویب موضوع پروپوزال (طرح اجمالی)	۳
۶. تصویب پروپوزال (طرح تفصیلی)	۳
۷. ثبت پیشنهاد در ایرانداک	۳
۸. ارائه گزارش پیشرفت کار	۴
۹. تغییر استاد راهنما و مشاور	۴
۱۰. تغییر عنوان پایان نامه	۴
۱۱. گواهی همانندجو	۴
۱۲. اعلام کفایت پژوهش	۵
۱۳. جلسه پیش دفاع و دفاع از پایان نامه	۵
۱۴. ارزشیابی پایان نامه و اصلاحات	۶
۱۵. ثبت پایان نامه در ایرانداک	۶
۱۶. اعلام نمره و انتشار پایان نامه	۶

مقدمه

پژوهش مهم‌ترین عامل تولید و رشد علم و اصلی‌ترین شاخص توانمندی جوامع امروزی است. در پژوهش با گردآوری، بررسی و تحلیل منظم اطلاعات، راهکاری برای پاسخ به مسئله‌ای علمی و حل مشکلی خاص فراهم می‌آید و نکته‌ای جدید به گنجینه دانش بشر افزوده می‌شود. فرصت نگارش پایان‌نامه در دوران دانشجویی، مجال مناسبی برای به ثمر رسیدن تلاش‌های علمی گذشته و ورود جدی به عرصه پژوهش است. استفاده بهینه از این فرصت می‌تواند زمینه‌ساز تولید و عرضه آثار ماندگار و مشارکت در پیشرفت جامعه و کاهش مشکلات آن باشد. در خصوص فعالیت پژوهشی و تدوین پایان‌نامه در این دانشگاه و جهت آگاهی دانشجویان از آیین‌نامه‌ها و مصوبات دانشگاه در ذیل مراحل آن تشریح می‌گردد.

۱. تعاریف

- وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
- دانشگاه: در این دستورالعمل منظور دانشگاه قرآن و حدیث است.
- دانشجو: در این دستورالعمل فردی است که در یکی از رشته‌های دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته در دانشگاه قرآن و حدیث برابر ضوابط معین پذیرفته شده و به شیوه آموزشی - پژوهشی و به تحصیل اشتغال ورزد.
- مدت مجاز تحصیل: مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ۴ نیم‌سال تحصیلی است و تحصیل در این دوره تمام وقت است.
- شیوه آموزشی - پژوهشی: شیوه‌ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به پایان‌نامه و یا رساله می‌شود.
- طرح تفصیلی (پروپوزال یا پیشنهاد): پیش‌نویس پژوهشی است که دانشجو می‌بایست برای اخذ مدرک تحصیلی خود انجام دهد. در طرح تفصیلی، به معرفی موضوعی که برای پایان‌نامه انتخاب شده، توضیح اهمیت آن موضوع، ذکر پژوهش‌هایی که در گذشته در این باره صورت گرفته، نتایجی که از تحقیق اخذ خواهد شد و هم‌چنین روش یا روش‌هایی که در پژوهش از آن‌ها بهره گرفته می‌شود ذکر می‌گردد.
- پایان‌نامه: مستند علمی است که در فرآیند تحصیل دانشجوی دوره کارشناسی ارشد و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی، با راهنمایی استاد راهنما و بر اساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.
- استاد راهنما: یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پروژه پایان‌نامه به عهده دارد.

- استاد مشاور: یکی از اعضای هیئت علمی است دارای مدرک حداقل کارشناسی ارشد یا متخصصان حرفه‌ای است که مسئولیت مشاوره دانشجویان را در انجام پایان‌نامه بر عهده دارد.
- متخصصان حرفه‌ای: صاحب‌نظران یا کارشناسان با تجربه غیرهیأت علمی در سایر بخش‌های جامعه هستند که دارای مهارت و صلاحیت حرفه‌ای به تأیید گروه علمی دانشگاه هستند.
- هیئت‌داوران: اعضای هیئت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی پایان‌نامه دانشجویان در دوره ارشد، مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب می‌شوند.
- گروه آموزشی: بنیادی‌ترین واحد علمی دانشگاه متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی است که دارای تخصص مشترک در یک رشته علمی هستند.
- دانش‌آموخته: فردی که دوره تحصیلی کارشناسی ارشد دانشگاه قرآن و حدیث را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی موقت تحصیلات یا دانشنامه دریافت کرده است.

۲. طول مدت تدوین پایان‌نامه

- دانشجویان باید حداکثر تا قبل از شروع نیم‌سال سوم، طرح تفصیلی (پروپوزال/پیشنهاد) خود را به تصویب برسانند. انتخاب واحد در نیم‌سال سوم دانشجویانی که پیشنهاد آنها تصویب نشده است مستلزم اظهار نظر مدیر گروه مبنی بر علت تاخیر خواهد بود.
- چنانچه دانشجویان تا پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی طرح تفصیلی (پروپوزال/پیشنهاد) خود را به تصویب نرسانند از ادامه تحصیل محروم می‌شوند.
- مدت مجاز دفاع از پایان‌نامه تا پایان نیم‌سال چهارم است. مدت مجاز تحصیل می‌تواند تا حداکثر یک نیم‌سال تحصیلی با تأیید دانشگاه افزایش یابد.
- افزایش سنوات تحصیلی (ترم‌های پنجم به بعد) با مجوز کمیسیون موارد خاص است.

۳. انتخاب اساتید پایان‌نامه

- تعیین استاد راهنما حسب تخصص اعضای هیئت علمی در موضوع مصوب و با رعایت سقف پذیرش راهنمایی پایان‌نامه‌ها و مقررات مصوب داخلی دانشگاه از جهت توزیع راهنمایی صورت می‌پذیرد.
- در صورت تأیید استاد راهنما و موافقت کمیته منتخب شورای آموزشی، دانشجویان می‌توانند استاد مشاور داشته باشند.
- هیچ‌یک از بستگان درجه یک دانشجویان دوره کارشناسی ارشد، نمی‌توانند راهنمایی، مشاوره و داوری پایان‌نامه دانشجویان مورد نظر را بر عهده بگیرند.

۴. پیشینه پژوهش ایراندک

- در صورت اطمینان از تکراری نبودن موضوع پیشنهادی، دانشجو می‌بایست؛ به سامانه پیشینه پژوهش پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران «ایراندک» <http://pishineh.irandoc.ac.ir> مراجعه کرده و گواهی «گزارش پیشینه‌ی پژوهش» را از سایت اخذ نماید.
- اعتبار گواهی پیشینه‌ی پژوهش تا ارائه طرح تفصیلی حداکثر شش ماه است.

۵. تصویب موضوع پروپوزال (طرح اجمالی)

- دانشجو موضوع پیشنهادی خود را در قالب طرح اجمالی (فرم ۰۲/پ) نوشته و پس از تأیید مدیر گروه، به همراه گزارش پیشینه‌ی پژوهش به مسئول پایان‌نامه‌ها ارائه می‌کند.
- به طرح‌های ناقص ترتیب اثر داده نخواهد شد و عواقب آن بر عهده خود دانشجو است.
- دانشجو موظف است حکم کارگزینی و مدرک تحصیلی اساتید غیر عضو هیأت علمی دانشگاه قرآن و حدیث را به همراه طرح اجمالی به مدیریت پایان‌نامه‌ها ارائه کند تا صلاحیت استاد راهنما و مشاور پایان‌نامه احراز شود.
- در صورت به تصویب نرسیدن موضوع، دانشجو موضوع جدیدی را پیشنهاد خواهد داد.
- در صورت نیاز به اصلاح، دانشجو موظف است طبق نظر شورای گروه آموزشی اصلاحات را اعمال و پس از تأیید و امضا مدیر گروه به امور پایان‌نامه‌ها ارائه نماید.
- پس از ابلاغ کارشناس گروه مبنی بر تصویب موضوع پروپوزال (طرح اجمالی)، دانشجو برای تنظیم طرح تفصیلی اقدام خواهد کرد.

۶. تصویب پروپوزال (طرح تفصیلی)

- شرط لازم برای ارائه طرح تفصیلی، تصویب موضوع پروپوزال در گروه آموزشی است.
- پروپوزال (فرم ۰۳/پ) توسط دانشجو و با راهنمایی اساتید راهنما و مشاور تکمیل گردیده و پس از تأیید اساتید مذکور، به امور پایان‌نامه‌ها ارائه می‌شود.
- در صورت نیاز به اصلاح، دانشجو موظف است طبق نظر شورای گروه علمی اصلاحات را اعمال و پس از تأیید و امضا استاد راهنما و مشاور طرح را به امور پایان‌نامه‌ها ارائه نماید.
- تصویب پروپوزال با ابلاغ کارشناس گروه مربوطه به دانشجو و ارسال صورتجلسه به امور پایان‌نامه‌ها قطعیت می‌یابد.

۷. ثبت پیشنهاد در ایراندک

- دانشجو موظف است پروپوزال خود را در سایت پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (www.irandoc.ac.ir) بنام خود ثبت کند و گواهی ثبت پیشنهاد را به امور پایان‌نامه‌ها تحویل دهد.

۸. ارائه گزارش پیشرفت کار

- دانشجو پس از تصویب طرح تفصیلی و ثبت آن در ایراندک، در طول مدت نگارش، گزارشی از پیشرفت کار پایان‌نامه (فرم ۰۴/پ) را در ۲ نوبت تکمیل و به امور پایان‌نامه‌ها ارائه می‌نماید.
- گزارش‌ها باید با امضا و تأیید استاد(ان) راهنما باشد.

۹. تغییر استاد راهنما و مشاور

- دانشجو فقط یک نوبت مجاز به تغییر استادان راهنما / مشاور است.
- تغییر استاد راهنما/مشاور با موافقت اساتید قبلی و جدید خواهد بود.
- دانشجو در برگه «درخواست تغییر اساتید» (فرم ۰۵/پ) دلایل کافی و قانع‌کننده را ذکر کرده و به امور پایان‌نامه‌ها جهت بررسی و اعلام نتیجه ارائه می‌کند.
- تغییر استاد راهنما می‌بایست به تأیید شورای گروه آموزشی برسد.

۱۰. تغییر عنوان پایان‌نامه

- تغییرات جزئی در عنوان رساله بدون اینکه چارچوب عنوان اصلی (موضوع) تغییر یابد، از طرف دانشجو با ذکر دلایل کافی و با تأیید استاد راهنما در شرح متن گزارش پیشرفت کار امکان پذیر است.
- تغییر موضوع رساله فقط یک بار امکان پذیر است. در این صورت دانشجو با ذکر دلایل کافی و با تأیید استاد راهنما، مشاور و مدیر گروه در فرم تغییرات عنوان رساله (فرم ۰۵/پ) مجبور است مراحل تصویب موضوع را مجدداً تکرار و رساله با تاریخ جدید برای دانشجو ثبت خواهد شد. (بنابراین، دانشجو در زمان انتخاب عنوان باید دقت کافی را داشته باشد)
- در مواردی که اختلافی بین دانشجو و استاد راهنما در عنوان پایان‌نامه باشد، شورای گروه علمی دانشگاه مرجع حل اختلاف خواهد بود.

۱۱. گواهی همانندجو

- تمامی دانشجویانی که آماده برگزاری جلسه دفاع هستند، موظف‌اند در نشانی <https://tik.irandoc.ac.ir> با وارد کردن متن پایان‌نامه و اطلاعات خواسته شده؛ گواهی همانندجویی را به امور پایان‌نامه‌ها ارائه نمایند.
- طبق مصوبه شورای آموزشی و پژوهشی؛ مشابهت پایان‌نامه‌ها می‌بایست کمتر از ۴۵ درصد باشد.
- دانشجویان دانشگاه به جای رایانامه استاد راهنما، از رایانامه hadith.amozesh@gmail.com استفاده نمایند. در صورت درخواست شناسه، کلمات **SREIEK** وارد نمایید و حروف بزرگ و کوچک رعایت شود.

۱۲. اعلام کفایت پژوهش

- دانشجو پس از گذشت حداقل ۶ ماه از تصویب پروپوزال می تواند درخواست دفاع ارائه نماید.
- پس از اتمام کامل نگارش پایان نامه و تأیید استاد(ان) راهنما و مشاور؛ دانشجو فایل الکترونیکی (pdf و word) پایان نامه را به همراه فرم تکمیل شده کفایت پژوهش (فرم ۰۶/ا پ) به امور پایان نامه ها جهت بررسی و تطبیق با شیوه نامه نگارش دانشگاه ارائه می کند.
- ملاک قبولی کفایت پژوهش با تأیید مسئول پایان نامه ها است.
- کفایت پژوهش باید تا یک ماه قبل از اتمام نیم سال تحصیلی (تا پایان مرداد/دی) ارائه شود در غیر این صورت دفاع دانشجو برای ترم بعدی لحاظ خواهد شد.
- در صورت نیاز اساتید داور به نسخه چاپی؛ دانشجو موظف است نسخه های چاپی با طلق و شیرازه فنی به امور پایان نامه ها تحویل دهد.

۱۳. جلسه دفاع از پایان نامه

- هماهنگی برای برگزاری جلسه دفاع منوط به صدور مجوز مدیر گروه و واحدهای آموزشی و مالی دانشگاه است.
- ترکیب هیئت داوران در جلسات دفاع به شرح زیر است: ۱. استاد راهنما؛ ۲. استاد مشاور؛ ۳. ناظر محتوایی که می بایست عضو هیئت علمی با مرتبه حداقل استادیاری باشد. ۴. ناظر شکلی که نماینده تحصیلات تکمیلی نیز می باشد.
- در صورتی که پایان نامه ای استاد مشاور نداشته باشد دو استاد ناظر محتوایی در ترکیب هیئت داوران خواهد بود.
- ریاست جلسه دفاع بر عهده استاد راهنما است.
- چنانچه قبولی نهایی پایان نامه به اعمال اصلاحات هیئت داوران وابسته باشد، دانشجو موظف است اصلاحات را به تأیید اساتید قید شده در صورت جلسه برساند. اگر در صورت جلسه اسامی استادان برای تأیید ذکر نشود، اصلاحات بایستی به تأیید استاد راهنما برسد.
- حداکثر زمان اصلاح پایان نامه پس از اخذ نمره قبولی حداکثر سه ماه (با رعایت سقف مدت مجاز دوره ی آموزشی و سایر مقررات دانشگاه) می باشد.
- جلسه دفاع جز در زمان تصمیم گیری برای اعلام نمره علنی است و دانشجو و حضار در زمان ارائه نمره چند دقیقه جلسه را ترک خواهند کرد.
- دانشجو می تواند در جلسه دفاع از اساتید و مدعوین پذیرایی نماید.

۱۴. ارزشیابی پایان نامه و اصلاحات

- ۲۰ نمره هیئت داوران برای پایان نامه بر اساس ارزیابی زیر اعلام می شود:
  ۱. اعتبار و اتقان روش شناختی پایان نامه (۶ نمره) ۲. نوآوری و ارزیابی محتوایی پایان نامه (۴ نمره) ۳. صحت و روانی نگارش پایان نامه (۳ نمره) ۴. رعایت مقررات شیوه نامه تدوین دانشگاه (۲ نمره) ۵. همانندجویی و مشابهت متن (۲ نمره). ۶. تسلط دانشجو در جلسه دفاعیه بر موضوع (۳ نمره)
- نمره پایان نامه در میانگین کل محاسبه نمی شود و درجه و امتیاز آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می شود:
  - درجه عالی برای امتیاز نمرات ۱۹ تا ۲۰
  - درجه خیلی خوب برای امتیاز نمرات ۱۸ تا ۱۸/۹۹
  - درجه خوب برای امتیاز نمرات ۱۶ تا ۱۷/۹۹
  - قبول با درجه متوسط برای امتیاز نمرات ۱۴ تا ۱۵/۹۹
  - مردود برای نمرات کمتر از ۱۴
- چنانچه ارزشیابی پایان نامه مردود اعلام شود، بنابر تشخیص هیئت داوران دانشجو مجاز است حداکثر یک نیم سال در مدت مجاز تحصیل و با رعایت انجام مراحل سنوات مازاد، در جلسه دفاعیه شرکت و دوباره از پایان نامه دفاع کند.
- بعد از اتمام جلسه دفاع، اعتراض به نمره پایان نامه و تغییر آن مقدور نیست.

۱۵. ثبت پایان نامه در ایرانداک

- دانشجو موظف است متن پایان نامه و اطلاعات آن را بطور دقیق در سامانه ملی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) www.irandoc.ac.ir بارگذاری و ثبت نماید.
- در صورت تأیید ایرانداک، دانشجو می بایست گواهی پذیرش ثبت پایان نامه را به امور پایان نامه ها ارائه کند.
- در صورت رد ایرانداک، دانشجو می بایست متناسب با اصلاحات خواسته شده از طرف ایرانداک متن را ویرایش و مجدداً بارگذاری و ثبت نماید.

۱۶. اعلام نمره و انتشار پایان نامه

- با ارائه گواهی ثبت پایان نامه در ایرانداک، نمره پایان نامه به واحد آموزش ابلاغ و دانشجو از امور پایان نامه ها تسویه می کند.
- مراحل تسویه حساب دانشجو از دانشگاه در واحد فارغ التحصیلی انجام می شود.
- جهت بهبود فرآیندهای آموزشی - پژوهشی و رفع مشکلات فردی؛ دانشجویان می توانند با دقت و قضاوت عادلانه فرم ارزشیابی اساتید (فرم ۰۷/پ) را تکمیل و به امور پایان نامه ها ارائه نمایند.

- چاپ و انتشار پایان‌نامه‌های تحصیلی دانشجویان، مبین بخشی از فعالیت‌های علمی پژوهشی این دانشگاه است. دانشگاه می‌تواند هر یک از پایان‌نامه‌های دفاع شده را برای چاپ انتخاب کند و خود متکفل انتشار آن شود یا به ناشر دیگری بسپارد. در صورت عدم تمایل دانشگاه نسبت به چاپ پایان‌نامه، دانشجو می‌تواند پس از کسب موافقت کتبی دانشگاه و تکمیل فرم (۰۸/پ) با تأیید معاونت آموزشی و پژوهشی، نسبت به انتشار پایان‌نامه خود از طریق دیگر ناشران اقدام نماید.

- در صورت انتشار پایان‌نامه توسط خود دانشجو می‌بایست:

۱. پنج جلد از شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) به دانشگاه ارائه گردد؛

۲. نام دانشجو به عنوان نویسنده اثر در روی جلد به چاپ برسد؛

۳. در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) ذکر اسامی استادان راهنما و مشاور و انتساب به دانشگاه قرآن و حدیث الزامی است.